

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2024. gada 11. janvārī*

Apelācija – Valsts atbalsts – Gaisa transports – Rumānija – Glābšanas atbalsts *TAROM* – Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai – Eiropas Komisijas lēmums necelt iebildumus, jo pasākumi ir ar iekšējo tirgu saderīgs atbalsts

Lietā C-440/22 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2022. gada 4. jūlijā iesniegusi

Wizz Air Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.), Budapešta (Ungārija), ko pārstāv *I.-G. Metaxas-Maranghidis, dikigoros, S. Rating, abogado*, un *E. Vahida*, advokāts,

prasītāja,

otrs lietas dalībnieks –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *I. Barcew, V. Bottka* un *L. Flynn*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], kas pilda palātas priekšsēdētāja pienākumus, S. Rodins [*S. Rodin*] (referents) un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*],

ģenerāladvokāts: A. Rants [*A. Rantos*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

- 1 Ar šo apelācijas sūdzību *Wizz Air Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.)* (turpmāk tekstā – “*WizzAir*”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2022. gada 4. maija spriedumu *Wizz Air Hungary/Komisija (TAROM; glābšanas atbalsts)* (T-718/20, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2022:276), kurā tā noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību atcelt Komisijas Lēmumu C(2020) 1160 final (2020. gada 24. februāris) par valsts atbalstu SA.56244 (2020/N) – Rumānija – Glābšanas atbalsts *TAROM* (OV 2020, C 310, 3. lpp.; turpmāk tekstā – “strīdīgais lēmums”).

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Pamatnostādņu par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV 2014, C 249, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatnostādnes par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai”) 38. punktā ir paredzēts:

“Novērtējot, vai paziņoto atbalstu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija izvērtē, vai ir izpildīts ikviens no turpmāk minētajiem kritērijiem:

- a) ieguldījums precīzi definēta kopīgu interešu mērķa sasniegšanā – valsts atbalsta pasākuma mērķim jābūt kopīgu interešu mērķim saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punktu (3.1. iedaļa);

[..]

- f) izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm – atbalsta negatīvajai ietekmei jābūt pietiekami ierobežotai, lai pasākuma ietekmes kopējais samērs būtu pozitīvs (3.6. iedaļa);

[..].”

- 3 Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 3.1. iedaļā “Ieguldījums kopīgu interešu mērķa sasniegšanā” ir 43. punkts, kurš ir formulēts šādi:

“Ņemot vērā izešanas no tirgus nozīmi produktivitātes pieauguma procesā, uzņēmuma izešanas no tirgus novēršana nav pietiekams atbalsta pamatojums. Jāsniedz skaidri pierādījumi, ka atbalstam ir kopīgu interešu mērķis, jo tas ir vērst uz sociālo grūtību vai tirgus nepilnību novēršanu (3.1.1. iedaļa), atjaunojot uzņēmuma ilgtermiņa dzīvotspēju (3.1.2. iedaļa).”

- 4 Šo pamatnostādņu 44. punktā, kurš ietverts 3.1.1. iedaļā “Sociālo grūtību vai tirgus nepilnības pierādīšana”, ir paredzēts:

“Dalībvalstīm jāpierāda, ka saņēmēja izešana no tirgus, visticamāk, radītu būtiskas sociālās grūtības vai nopietnu tirgus nepilnību, konkrēti, jāpierāda, ka:

[..]

- b) pastāv risks pārtraukt tāda būtiska pakalpojuma sniegšanu, ko ir grūti dublēt, un jebkuram konkurentam būtu grūti pārņemt tā sniegšanu (piemērs: valsts infrastruktūras pakalpojumu sniedzējs);

[..].”

- 5 Minēto pamatnostādņu 3.1.2. sadaļā “Pārstrukturēšanas plāns un ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošana” ir noteikts:

“45. Pārstrukturēšanas atbalsts, kas ietilpst šo pamatnostādņu darbības jomā, nevar aprobežoties ar finansiālo atbalstu, kura mērķis ir segt līdzšinējos zaudējumus, nepievēršoties šo zaudējumu iemesliem. Tāpēc pārstrukturēšanas atbalsta gadījumā [Eiropas] Komisija pieprasa, lai attiecīgā dalībvalsts iesniegtu realizējamu, konsekventu un vērienīgu pārstrukturēšanas plānu, kas vērsts uz saņēmēja ilgtermiņa dzīvotspējas atjaunošanu. Pārstrukturēšana var ietvert vienu vai vairākus šādus elementus: saņēmēja darbības reorganizācija un racionalizācija uz efektīvākiem pamatiem, kas parasti ietver zaudējumus nesošu darbību izbeigšanu, to esošo darbību pārstrukturēšana, kuras var atkal padarīt konkurētspējīgas, un, iespējams, diversifikācija, pievēršoties jaunām un dzīvotspējīgām darbībām. Parasti tā ietver arī finanšu pārstrukturēšanu, kas izpaužas kā jaunu vai esošo dalībnieku/akcionāru kapitāla ieguldījumi un esošo kreditoru parāda samazinājums.

46. Tāpēc atbalsta piešķiršanai jāizvirza nosacījums, ka tiek īstenots pārstrukturēšanas plāns, kas visos *ad hoc* atbalsta gadījumos jāapstiprina Komisijai.

47. Pārstrukturēšanas plānam jāļauj atjaunot saņēmēja ilgtermiņa dzīvotspēju pieņemamā termiņā un pamatojoties uz reāliem pieņēmumiem attiecībā uz turpmākajiem darbības apstākļiem, izslēdzot jebkādu papildu valsts atbalstu, kas nav paredzēts pārstrukturēšanas plānā. Pārstrukturēšanas periodam jābūt pēc iespējas īsākam. Pārstrukturēšanas plāns, kas ietver visu būtisko informāciju, jāiesniedz Komisijai, un tajā jo īpaši jāietver šajā iedaļā (3.1.2. iedaļa) noteiktā informācija.

[..].”

- 6 Šo pašu pamatnostādņu 3.6.1. iedaļā, kas attiecas uz “Princip[u] “vienreiz un pēdējoreiz””, ir ietverta 3.6. iedaļā “Negatīvā ietekme”, ir paredzēts šādi:

“70. Lai samazinātu bezrūpīgas rīcības risku, pārlietu liela riska uzņemšanās stimulus un iespējamās konkurences kropļojumus, atbalstu grūtībās nonākušiem uzņēmumiem drīkst piešķirt tikai vienai pārstrukturēšanas darbībai. Tas ir princips “vienreiz un pēdējoreiz”. Ja uzņēmumam, kas jau ir saņēmis atbalstu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, vajadzīgs vēl papildu šāda veida atbalsts, tas nozīmē, ka uzņēmuma grūtībām ir tendence atkārtoties vai tās netika pienācīgi risinātas, kad tika piešķirts iepriekšējais atbalsts. Atkārtota valsts iejaukšanās, visticamāk, radītu bezrūpīgas rīcības problēmas un konkurences kropļojumus, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.

71. Paziņojot Komisijai par plānotu glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu, dalībvalstij jānorāda, vai attiecīgais uzņēmums jau iepriekš ir saņēmis glābšanas atbalstu, pārstrukturēšanas atbalstu vai pārstrukturēšanas pagaidu atbalstu, tostarp šāda veida atbalstu, kas piešķirts pirms šo pamatnostādņu spēkā stāšanās dienas, vai nepaziņotu atbalstu. Ja tā ir un ja pagājis mazāk nekā 10 gadu kopš atbalsta piešķiršanas, pārstrukturēšanas perioda beigām vai pārstrukturēšanas plāna īstenošanas apstādināšanas (ņemot vērā visnesenāko no šiem notikumiem), Komisija neatļauj piešķirt papildu atbalstu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm.

[..].”

Tiesvedības priekšvēsture un strīdīgais lēmums

- 7 Tiesvedības priekšvēsture, kas izriet no pārsūdzētā sprieduma, īsumā ir šāda.
- 8 *Compania Națională de Transporturi Aeriene TAROM SA* (turpmāk tekstā – “*Tarom*”) ir Rumānijas aviosabiedrība, kas darbojas no vienas lidostas platformas, kura atrodas Bukarestes (Rumānija) *OTP* starptautiskajā lidostā *Henri-Coandă*. Tā galvenokārt nodarbojas ar pasažieru, kravas un pasta aviopārvadājumiem. 2020. gada sākumā *Tarom* nodarbināja 1795 personas un tai bija 25 lidmašīnu flote. *Tarom* apkalpoja gan iekšzemes, gan starptautiskus maršrutus.
- 9 2020. gada 19. februārī Rumānija paziņoja Komisijai par *Tarom* glābšanas atbalsta plānu, kuru veidoja aizdevums tās likviditātes vajadzību finansēšanai 175 952 000 Rumānijas leju (RON) (aptuveni 36 660 000 EUR) apmērā, kas atmaksājams sešu mēnešu perioda beigās, paredzot priekšlaicīgas atmaksas iespēju (turpmāk tekstā – “aplūkots pasākums”).
- 10 2020. gada 24. februārī Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu, kurā tā tostarp konstatēja, ka *Tarom* finansiālais stāvoklis iepriekšējos piecos gados būtiski pasliktinājies, un uzsvēra, ka kopējie zaudējumi laikposmā no 2004. līdz 2019. gadam sasnieguši 3 362 130 000 RON (aptuveni 715 350 000 EUR), tādējādi pārsniedzot vairāk nekā pusi *Tarom* kapitāla.
- 11 Par Rumānijas transporta tīklu situāciju Komisija norādīja, ka Rumānijas dzelzceļa un autoceļu tīklu vispārējais stāvoklis un uzticamība ir viduvēja un gaisa transports, tostarp iekšējie maršruti, kurus apkalpo *Tarom*, joprojām ir būtisks reģionālajai attīstībai šajā valstī.
- 12 Komisija arī norādīja, ka Rumānijas ieskatā, ja *Tarom* pamestu tirgu, nebūtu iespējams nodrošināt lidojumus jau veiktajām rezervācijām, jo *Tarom* konkurenti nevarētu īsā laikā pārņemt attiecīgos maršrutus, un tas ietekmētu lielu skaitu uzņēmumu, tostarp galvenokārt lidostas valsts iekšienē.
- 13 Pārbaudot aplūkoto pasākumu, Komisija, pirmām kārtām, atzina, ka tas ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 14 Otrām kārtām, Komisija pārbaudīja, vai aplūkots pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.
- 15 Pirmkārt, strīdīgā lēmuma 52.–57. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka *Tarom* ir grūtībās nonācis uzņēmums Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai izpratnē.
- 16 Otrkārt, strīdīgā lēmuma 58.–65. apsvērumā Komisija norādīja, ka Rumānijas sniegtā informācija pierāda, ka aplūkots pasākums atbilst šo pamatnostādņu 43.–52. punktā paredzētajam nosacījumam, saskaņā ar kuru valsts atbalstam ir jāveicina kopīgu interešu mērķa sasniegšana.
- 17 Treškārt, strīdīgā lēmuma 66.–77. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka aplūkots pasākums ir piemērots izvirzītā mērķa sasniegšanai, proti, novērst *Tarom* maksātnespēju.
- 18 Ceturtkārt, šī lēmuma 78.–85. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka aplūkots pasākums ir samērīgs ar *Tarom* likviditātes vajadzībām sešu mēnešu laikposmā.
- 19 Piektkārt, strīdīgā lēmuma 86.–89. apsvērumā Komisija secināja, ka ir ievērots Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 70.–74. punktā paredzētais princips “vienreiz un pēdējoreiz”.

- 20 Tāpēc Komisija saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu strīdīgajā lēmumā nolēma necelt iebildumus pret aplūkoto pasākumu, jo tas esot saderīgs ar iekšējo tirgu.

Prasība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 21 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2020. gada 5. decembrī, *Wizz Air* cēla prasību par strīdīgā lēmuma atcelšanu.
- 22 Savas prasības pamatojumam *Wizz Air* izvirza četrus pamatus, kuri attiecas, pirmkārt, uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā, vai aplūkotais pasākums veicina skaidri definēta kopīgu interešu mērķa sasniegšanu, otrkārt, uz tiesību kļūdu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā saistībā ar principa “vienreiz un pēdējoreiz” ievērošanu, treškārt, uz nopietnu grūtību esamību, kuru dēļ Komisijai būtu vajadzējis sākt formālo izmeklēšanas procedūru, un, ceturtkārt, uz LESD 296. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.
- 23 Pārsūdzētajā spriedumā, iesākumā lemjot par prasības pieņemamību, Vispārējā tiesa nosprieda, ka tā ir pieņemama, ciktāl *Wizz Air* ir ieinteresētā puse, kura ir ieinteresēta nodrošināt tai LESD 108. panta 2. punktā paredzētās procesuālās tiesības, un ciktāl tās mērķis, it īpaši ar trešo prasības pamatu, ir panākt šo procesuālo tiesību ievērošanu.
- 24 Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tai ir tiesības izvērtēt apelācijas sūdzības iesniedzējas pirmajos divos pamatos norādītos argumentus pēc būtības, lai pārbaudītu, vai tie var apstiprināt trešo pamatu, ko tā ir tieši izvirzījusi šim mērķim un kas attiecas uz šaubām, kuru esamība pamato LESD 108. panta 2. punktā paredzētās procedūras sākšanu.
- 25 Izvērtējusi un vispirms noraidījusi *Wizz Air* izvirzīto trešo pamatu, uz kuru ir atsauce divos pirmajos pamatos, un vēlāk noraidījusi ceturto pamatu, Vispārējā tiesa pilnībā noraidīja prasību.

Lietas dalībnieku prasījumi apelācijas tiesvedībā

- 26 Apelācijas sūdzībā *Wizz Air* prasījumi Tiesai ir šādi:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - galvenokārt – atcelt strīdīgo lēmumu un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, vai
 - pakārtoti – nodot lietu atpakaļ izskatīšanai Vispārējā tiesā un atlikt lēmuma pieņemšanu par tiesāšanās izdevumiem saistībā ar prasību pirmajā instancē un apelācijas instancē.
- 27 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- noraidīt apelācijas sūdzību un
 - piespriest *Wizz Air* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

- 28 Apelācijas sūdzības pamatojumam *Wizz Air* izvirza septiņus pamatus. Ar pirmo pamatu tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatīdama, ka ir izpildīts nosacījums par tāda būtiska pakalpojuma esamību, ko ir grūti dublēt. Ar otro pamatu – ka ir nepareizi piemērotas Pamatnostādnes par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai saistībā ar pierādījumiem par to, ka konkurentam būtu grūti pārņemt pakalpojuma sniegšanu no saņēmēja. Ar trešo pamatu – ka ir notikusi acīmredzama pierādījumu sagrozīšana, izvērtējot brīvo kapacitāti tirgū un zemo cenu aviosabiedrību (turpmāk tekstā – “zemo cenu sabiedrības”) kapacitāti nodrošināt iekšzemes lidojumus. Ar ceturto pamatu – ka ir pieļauta tiesību kļūda, Vispārējai tiesai uzskatot, ka kapitalizācija nav attiecināma uz pārstrukturēšanas plānu. Ar piekto pamatu – ka ir notikusi acīmredzama pierādījumu sagrozīšana attiecībā uz *Tarom* pārstrukturēšanas perioda ilgumu. Ar sesto pamatu – ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, uzskatot, ka Komisijai nebija jāpārbauda, vai esošais atbalsts ir kļuvis par jauno atbalstu. Ar septīto pamatu – ka ir pieļauta tiesību kļūda saistībā ar to, ka Komisija nav sākusī formālo izmeklēšanas procedūru.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 29 Pirmajā pamatā *Wizz Air* būtībā norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 50. un 51. punktā uzskatīdama, ka, izvērtējot, vai pastāv risks pārtraukt tāda būtiska pakalpojuma sniegšanu, ko ir grūti dublēt, Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 44. punkta b) apakšpunkta izpratnē, Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā konkrētā tirgus lielumu.
- 30 Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka, pretēji Vispārējās tiesas norādītajam, ir nepieciešams analizēt tirgus lielumu un uzņēmuma, kurš saņem atbalstu šajā tirgū, daļu, lai noteiktu, vai pakalpojumu, kas var tikt pārtraukts, var kvalificēt kā būtisku, jo šie apstākļi pierāda zaudējumus, kādi tiktu izraisīti, šim uzņēmumam pamatot minēto tirgu. Tā turklāt apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 51. punktā, ciktāl tajā norādīts, pirmkārt, ka nav jāņem vērā konkrētā tirgus lielums un, otrkārt, ka pakalpojumu var kvalificēt kā būtisku, pat ja tas tiek sniegts “samērā nelielā” tirgū, ir vērojama pretruna.
- 31 Komisija uzskata, ka pirmais pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 32 Iesākumā jānorāda, ka no Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 1. punkta izriet, ka tās attiecas uz nosacījumiem, kas jāizpilda, lai tajās ietvertos atbalsta pasākumus grūtībās nonākušu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai varētu uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.
- 33 Šādas pamatnostādnes Komisija pieņem, īstenojot savu ekskluzīvo kompetenci novērtēt atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punktam. Komisijai līdz ar to šajā ziņā ir plaša rīcības brīvība (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c., C-526/14, EU:C:2016:570, 37.–39. punkts, kā arī 2022. gada 15. decembris, *Veejaam* un *Espo*, C-470/20, EU:C:2022:981, 29. punkts).

- 34 Pamatnostādnēs paredzot nosacījumus, ar kādiem atbalsta pasākumus var uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu, un ar šo pamatnostādņu publicēšanu paziņojot, ka piemēros tajās ietvertos noteikumus, Komisija pati ierobežo savas novērtējuma brīvības izmantošanas iespējas tādējādi, ka tad, ja dalībvalsts paziņo šīm normām atbilstošu valsts atbalsta projektu, Komisijai šis projekts principā ir jāatļauj. Faktiski tā nedrīkst atkāpties no šiem noteikumiem, citādi to attiecīgā gadījumā varētu sodīt par tādu vispārējo tiesību principu kā vienlīdzīgas attieksmes principa vai tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu (spriedumi, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik* u.c., C-526/14, EU:C:2016:570, 40. punkts, kā arī 2023. gada 31. janvāris, Komisija/*Braesch* u.c., C-284/21 P, EU:C:2023:58, 90. punkts).
- 35 To paturot prātā, ciktāl pirmajā pamatā *Wizz Air* būtībā norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 50. un 51. punktā uzskatīdama, ka, piemērojot Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 44. punkta b) apakšpunktu, Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā konkrētā tirgus lielumu vai atbalsta saņēmēja daļu šajā tirgū, jānorāda, pirmkārt, ka saskaņā ar 44. punkta b) apakšpunktu dalībvalstīm tostarp jāpierāda, ka “pastāv risks pārtraukt tāda būtiska pakalpojuma sniegšanu, ko ir grūti dublēt”.
- 36 Otrkārt, kā izriet no šo pamatnostādņu 44. punkta ievadteikuma, šāda riska esamība ir viens no apstākļiem, kuri neizsmeļoši uzskaitīti 44. punkta a)–g) apakšpunktā, ar kuriem dalībvalstis var pierādīt būtiskas sociālās grūtības vai nopietnu tirgus nepilnību, ko varētu izraisīt atbalsta saņēmēja darbības neturpināšana, un šāda pierādīšana ir nepieciešama, lai atzītu, ka atbalsts ir paredzēts kopīgu interešu mērķim.
- 37 Tādējādi, lai gan tirgus, kurā darbojas atbalsta saņēmējs, lielums, un tā daļa šajā tirgū var būt faktori, kuri norāda uz šī saņēmēja sniegto pakalpojumu būtiskumu, ne no šo pamatnostādņu 44. panta b) apakšpunkta, ne no to konteksta neizriet, ka tas noteikti būtu atkarīgs no šiem faktoriem un ka it īpaši atbalsta saņēmēja darbības neturpināšana varētu izraisīt būtiskas sociālās grūtības vai nopietnu tirgus nepilnību vienīgi ar nosacījumu, ka tirgus, kurā tas darbojas, ir noteikta lieluma.
- 38 Kā Vispārējā tiesa būtībā norādīja pārsūdzētā sprieduma 51. punktā, apstākļi, ka konkrētais tirgus ir relatīvi ierobežots, nerada šķērslī tam, lai šajā tirgū sniegto pakalpojumu varētu kvalificēt kā būtisku minēto pamatnostādņu izpratnē. Tā tas ir šīs lietas apstākļos, kur, kā Vispārējā tiesa konstatēja pārsūdzētā sprieduma 52. punktā, *Tarom* darbības izbeigšana, izraisot konkrētu atsevišķu pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu pārtraukšanu Rumānijā, pasliktinātu Rumānijas reģionu, kurus apkalpo vienīgi šī sabiedrība, “savienojamību”, kā arī šo reģionu ekonomisko situāciju.
- 39 No tā izriet, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 50. un 51. punktā uzskatīdama, ka, izvērtējot, vai pastāv risks pārtraukt tāda būtiska pakalpojuma sniegšanu, ko ir grūti dublēt, Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 44. punkta b) apakšpunkta izpratnē, Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā konkrētā tirgus lielumu, kurā darbojas *Tarom*, vai šīs sabiedrības daļu šajā tirgū.
- 40 No iepriekš izklāstītā izriet, ka pirmais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 41 Otrajā pamatā, kurš attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 58., 63., 64. un 66. punktu, *Wizz Air* būtībā norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas, izvērtējot Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 44. punkta b) apakšpunktā paredzētos kritērijus saistībā ar risku pārtraukt būtiska pakalpojuma sniegšanu un konkurentu grūtībām nodrošināt šo pakalpojumu atbalsta saņēmēja vietā.
- 42 Šajā ziņā, ciktāl tas attiecas, pirmkārt, uz to pierādījumu priekšmetu, kas Komisijai jāsniedz šajā jomā, Vispārējā tiesa, pirmām kārtām, pārsūdzētā sprieduma 63. un 64. punktā esot kļūdaini uzskatījusi, ka glābšanas atbalsta mērķim, lai tas būtu pamatots, jābūt jebkādu traucējumu novēršanai būtiska pakalpojuma sniegšanā, lai gan šo pamatnostādņu 44. punkta b) apakšpunktā esot noteikts, ka atbalsta mērķim jābūt izvairīties no šāda pakalpojuma “pārtraukšanas”, un tam nepieciešams, lai pakalpojums būtu ne vien traucēts, bet gan pārtraukts vai apturēts.
- 43 Otrām kārtām, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 64. punktā esot kļūdaini pieprasījusi, lai *Tarom* konkurenti spētu “viegli” sniegt šīs sabiedrības nodrošinātos pakalpojumus, savukārt minēto pamatnostādņu 44. punkta b) apakšpunktā esot vienīgi paredzēts, lai konkurentiem nebūtu “grūti” sniegt grūtībās nonākušā uzņēmuma nodrošinātos pakalpojumus.
- 44 Otrkārt, attiecībā uz pierādījumiem, kuri jāiesniedz Komisijai, *Wizz Air* norāda, ka Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 58. punktā nosprieždama, ka zemas cenas sabiedrību komerciālās intereses ienākt tirgū, lai nodrošinātu visus savienojumus, “ir maz ticamas”, esot izmantojusi vienkāršus pieņēmumus, neievērojot šo pašu pamatnostādņu 43. punktā norādīto pienākumu “sniegt skaidrus pierādījumus”, ka atbalstam ir kopīgu interešu mērķis.
- 45 Komisija uzskata, ka otrais pamats ir jānoraida kā nepieņemams vai katrā ziņā kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 46 Pirmām kārtām, attiecībā uz to otrā pamata daļu, kas vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 58. punktu, jānorāda, ka šajā punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka – pretēji tam, ko apelācijas sūdzības iesniedzēja bija apgalvojusi savas prasības pirmajā instancē trešā pamata pirmajā daļā, – Komisija strīdīgā lēmuma 61. apsvērumā esot izvērtējusi, vai *Tarom* konkurenti varētu to aizstāt iekšzemes maršrutos, kurus apsaimnieko vienīgi tā. Vispārējā tiesa tostarp norādīja, ka Komisija šajā apsvērumā esot uzskatījusi, ka esot maz ticams, ka konkurējošās aviosabiedrības, kuras darbojas Rumānijas tirgū un kuras galvenokārt ir zemo cenu sabiedrības, pilnībā nodrošinātu šos maršrutus, un to komerciālās intereses “ir maz ticamas”.
- 47 Tomēr no šī Komisijas izvērtēšanas elementa, kas ietverts strīdīgajā lēmumā, apraksta neizriet, ka Vispārējā tiesa būtu izmantojusi vienkāršus pieņēmumus vai ka tā būtu pieļāvusi tiesību kļūdu attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, kāds Komisijai ir saskaņā ar Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 43. punktu.
- 48 Tādēļ šī otrā pamata daļa ir jānoraida kā nepamatota.

- 49 Ciktāl *Wizz Air*, otrām kārtām, būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 63., 64. un 66. punktā ir izmantojusi kļūdainus kritērijus, piemērojot šo pamatnostādņu 44. punkta b) apakšpunktu, pietiek konstatēt, ka šajos punktos ietvertajiem iemesliem, ar kuriem ir noraidīti apelācijas sūdzības iesniedzējas argumenti par tās konkurentu iespēju aizstāt *Tarom* pakalpojumus, ir tikai pakārtots raksturs.
- 50 Tāpēc šī otrā pamata daļa ir jānoraida kā neefektīva.
- 51 No iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 52 Trešajā pamatā *Wizz Air* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 69. punktā, izvērtējot Rumānijas tirgū pieejamo pasažieru pārvadājumu kapacitāti un zemo cenu sabiedrību kapacitāti veikt iekšzemes maršrutus, ir pieļāvusi acīmredzamu pierādījumu sagrozīšanu.
- 53 Vispārējā tiesa vispirms esot sagrozījusi pierādījumus, apstiprinot Komisijas kļūdaino konstatējumu saistībā ar pietiekamas pasažieru pārvadājumu kapacitātes nepieejamību, pamatojoties uz to, ka strīdīgā lēmuma dienā “vairāk nekā puse lidmašīnu [...] piederēja *Tarom*”.
- 54 Turpinājumā, nospriežot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neizskaidro, kādā mērā zemo cenu sabiedrībām būtu rentabli veikt iekšzemes maršrutus, kas skar ierobežotu pasažieru skaitu, Vispārējā tiesa esot pārņēmusi pārsūdzētā sprieduma 58. punktā ietvertos apgalvojumus, kuru pamatā esot tikai viens pieņēmums.
- 55 Visbeidzot *Wizz Air* uzskata, ka neviens pierādījums neļaujot Vispārējai tiesai pārsūdzētā sprieduma 69. punktā apgalvot, ka visas *Tarom* konkurējošās aviosabiedrības būtu zemo cenu sabiedrības.
- 56 Komisija uzskata, ka trešais pamats ir daļēji nepieņemams un daļēji acīmredzami nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 57 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru no LESD 256. panta 1. punkta otrās daļas un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka tikai Vispārējās tiesas kompetencē ir, pirmkārt, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu faktiskā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, otrkārt, veikt šo faktu novērtējumu (spriedums, 2020. gada 25. jūnijs, *Satcen/KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 103. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 No tā izriet, ka faktu vērtējums, izņemot gadījumus, kad Vispārējai tiesai iesniegtie pierādījumi ir tikuši sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas kā tāds ir jāizskata Tiesai (spriedums, 2020. gada 25. jūnijs, *Satcen/KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 104. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 59 Ja tiek apgalvots, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, tad, piemērojot LESD 256. pantu, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunktu, apelācijas sūdzības iesniedzējam ir konkrēti jānorāda, kurus pierādījumus tā ir sagrozījusi, un jānorāda kļūdas vērtējumā, kuru dēļ, viņaprāt, Vispārējā tiesa šo sagrozīšanu ir izdarījusi. Turklāt no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka sagrozīšanai acīmredzami ir jāizriet no lietas materiāliem bez vajadzības no jauna izvērtēt faktus un pierādījumus (spriedums, 2020. gada 25. jūnijs, *Satcen/KF*, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 105. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Šajā gadījumā jākonstatē, ka trešā pamata pamatošanai izvirzītā argumentācija neļauj pierādīt, ka pārsūdzētā sprieduma 69. punktā veiktā Vispārējās tiesas konstatējuma, lai noraidītu argumentu par apgalvoto virsjaudu Rumānijā strīdīgā lēmuma dienā, pamatā būtu pirmajā instance izvirzīto pierādījumu sagrozīšana, jo šīs argumentācijas mērķis faktiski ir apstrīdēt Vispārējās tiesas veikto neatkarīgo faktu vērtējumu.
- 61 Tātad trešais pamats ir noraidāms kā nepieņemams.

Par ceturto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 62 Ceturtajā pamatā *Wizz Air* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 103. punktā uzskatot, ka kapitalizācija nav uzskatāma par grūtībās nonākuša uzņēmuma pārstrukturēšanas plāna elementu.
- 63 Konkrētāk, Vispārējās tiesas interpretācija, ar kuru ir izslēgts, ka pārstrukturēšanas atbalsts, kas ietver tādus finanšu aspektus kā kapitalizāciju, var tikt uzskatīta par pārstrukturēšanas atbalsta elementu, esot klajā pretrunā Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 45. punktam, saskaņā ar kuru finansiāla pārstrukturēšana, kas izpaužas kā kapitāla iemaksas, var ietilpt pārstrukturēšanas plānā tāpat kā tādas darbības izmaiņas kā saņēmēja darbību pārstrukturēšana un racionalizācija.
- 64 Šāda interpretācija, kuru nepapildinot neviena atsauce uz judikatūru, esot pretrunā arī pārsūdzētā sprieduma 96. punktā norādītajai interpretācijai.
- 65 Komisija uzskata, ka ceturtais pamats ir neefektīvs un katrā ziņā – nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 66 Iesākumā jānorāda, ka ceturtais pamats tāpat kā piektais un sestais apelācijas sūdzības pamats ir vērsti pret atsevišķiem pamatiem, ar kuriem Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 79.–110. punktā noraidīja trešā pamata otro daļu, kuru *Wizz Air* izvirzījusi savas prasības pirmajā instancē pamatojumam. Tajā esot atsauce uz šīs prasības otro pamatu būtībā par to, ka, atļaujot aplūkoto pasākumu, lai arī *Tarom* līdz 2019. gadam bija saņēmusi vairākus kapitāla palielinājumus, un īstenojot pārstrukturēšanas atbalstu, kurš piešķirts pirms Rumānija pievienojās Eiropas Savienībai (turpmāk tekstā – “*Tarom* pārstrukturēšanas atbalsts”), Komisija neesot ievērojusi Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 70. punktā paredzēto principu “vienreiz un pēdējoreiz”.

- 67 Saskaņā ar šo principu, kā Vispārējā tiesa norādīja pārsūdzētā sprieduma 79. un 80. punktā, atbalsts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem principā jāpiešķir tikai vienai pārstrukturēšanas darbībai. Šo pamatnostādņu 71. punktā šajā kontekstā tostarp ir precizēts, ka gadījumā, ja uzņēmums jau ir saņēmis glābšanas atbalstu, pārstrukturēšanas atbalstu vai pārstrukturēšanas pagaidu atbalstu, un tas jānorāda dalībvalstij, Komisija neatļauj piešķirt jaunu atbalstu saskaņā ar šīm pamatnostādnēm, ja kopš atbalsta piešķiršanas, pārstrukturēšanas perioda beigām vai pārstrukturēšanas plāna īstenošanas apstādināšanas pagājis mazāk nekā 10 gadu.
- 68 Ciktāl ar ceturto pamatu *Wizz Air* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 103. punktā nepareizi uzskatīdama, ka kapitalizācija nav grūtībās nonākuša uzņēmuma pārstrukturēšanas plāna elements, jākonstatē, ka šīs argumentācijas pamatā ir kļūdaina pārsūdzētā sprieduma interpretācija.
- 69 Pārsūdzētā sprieduma 103. punktā Vispārējā tiesa tikai apraksta un interpretē Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 45.–57. punktu, lai šī sprieduma 104. punktā, nepieļaujot tiesību kļūdu, secinātu, ka tajos “atbalsta pasākuma īstenošanas” jēdziens ir nošķirts no “pārstrukturēšanas plāna īstenošana” jēdziena, un lai it īpaši minētā sprieduma 105. punktā noraidītu apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentāciju, saskaņā ar kuru *Tarom* pārstrukturēšanas plāns esot ildzis līdz brīdim, kad 2019. gadā beidzās *Tarom* pārstrukturēšanas atbalsta īstenošana.
- 70 Līdz ar to – pretēji tam, ko *Wizz Air* apgalvo savā ceturtajā pamatā, – Vispārējā tiesa sava sprieduma 103. punktā nav nospriedusi, ka tādos pārstrukturēšanas atbalsta finanšu aspektus kā kapitalizācija nekādā gadījumā nevar uzskatīt par pārstrukturēšanas plānā ietilpstošiem.
- 71 Tātad ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par piekto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 72 Piektajā pamatā *Wizz Air* norāda, ka, izvērtējot *Tarom* pārstrukturēšanas perioda ilgumu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 85. un 99. punktā ir pieļāvusi acīmredzamu pierādījumu sagrozīšanu.
- 73 Šajā ziņā *Wizz Air*, pirmkārt, apgalvo, ka Vispārējās tiesas veiktais konstatējums pārsūdzētā sprieduma 85. punktā, saskaņā ar ko visas aizdevumu garantijas, kuras Rumānija piešķīra *Tarom*, tika izmantotas uzreiz pēc to piešķiršanas, ir pretrunā Komisijas apgalvotajam strīdīgā lēmuma 25. un 88. apsvērumā.
- 74 Otrkārt, Vispārējā tiesa esot sagrozījusi pierādījumus, pārsūdzētā sprieduma 99. punktā uzskatīdama, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav iesniegusi nevienu pierādījumu vai norādi, saskaņā ar kuru šī sprieduma 98. punktā definētais pārstrukturēšanas periods būtu beidzies pēc 2005. gada. Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā atsevišķus *Wizz Air* iesniegtos pierādījumus un līdz ar to esot apstiprinājusi kļūdainu Komisijas secinājumu saistībā ar pārstrukturēšanas perioda beigām.
- 75 Komisija uzskata, ka piektais pamats ir neefektīvs un katrā ziņā – nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 76 Lai gan piektajā pamatā *Wizz Air* norādīja uz faktu sagrozīšanu, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi pārsūdzētā sprieduma 85. un 99. punktā, principa “vienreiz un pēdējoreiz” piemērošanas mērķiem, pirmkārt, izvērtējot attiecīgo *Tarom* pārstrukturēšanas atbalsta piešķiršanas datumu un, otrkārt, pārstrukturēšanas perioda beigu datumu, tā nav izvirzījusi nekādu konkrētu juridisku argumentāciju, kas atbilstoši šī sprieduma 59. punktā atgādinātajai judikatūrai varētu pierādīt to, ka Vispārējā tiesa būtu acīmredzami sagrozījusi faktus un pierādījumus.
- 77 Šāda sagrozīšana nevarētu izrietēt ne no apgalvotās pretrunas starp pārsūdzētā sprieduma 85. punktu un konkrētām strīdīgajām lēmumā ietvertajām norādēm, ne no tā, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā apelācijas sūdzības iesniedzējas iesniegtos pierādījumus pirmajā instancē vai atteikusies tiem piešķirt pierādījuma spēku, pārsūdzētā sprieduma 99. punktā nospriežot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja nav pierādījusi, ka pārstrukturēšanas periods katrā ziņā būtu beidzies mazāk nekā 10 gadus pirms aplūkotā pasākuma.
- 78 Tādējādi piektā pamata mērķis faktiski ir apšaubīt neatkarīgu faktu un pierādījumu izvērtējumu, ko Vispārējā tiesa veikusi pārsūdzētā sprieduma 85. un 99. punktā, un tādēļ tas ir jānoraida kā nepieņemams.

Par sesto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 79 Sestajā pamatā *Wizz Air* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 89. punktā uzskatot, ka Komisijai nebija jāpārbauda, vai *Tarom* pārstrukturēšanas atbalsts, kuru tā kvalificējusi kā pastāvošu atbalstu, ir kļuvis par jaunu atbalstu. Tā uzskata, ka, tā kā Komisijas rīcībā bija satraucoša informācija par *Tarom* kopējiem zaudējumiem laikposmā no 2004. līdz 2019. gadam, Vispārējai tiesai saskaņā ar 2021. gada 2. septembra spriedumu Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology* (C-57/19 P, EU:C:2021:663) bijis jāuzskata, ka Komisijai bija jāveic izmeklēšana, ņemot vērā informāciju, kas faktiski bija tās rīcībā. Tā turklāt apgalvo, ka Pamatnostādnēs par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai Komisijai ir noteikts pastiprināts pienākums iesniegt skaidrus pierādījumus.
- 80 No tā izrietot, ka esot pieļauta tiesību kļūda Vispārējās tiesas vērtējumā pārsūdzētā sprieduma 89. punktā, saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja neesot iesniegusi nevienu pierādījumu vai norādi, kas pierādītu, ka nosacījumi, par kuriem panākta vienošanās tādu aizdevumu garantiju piešķiršanas posmā, kas sniegtas saistībā ar *Tarom* pārstrukturēšanas atbalstu, būtu grozīti šo garantiju īstenošanas laikposmā.
- 81 Pēc Komisijas domām, sestais pamats ir acīmredzami nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 82 Jānorāda, ka sestajā pamatā norādītie pārsūdzētā sprieduma pamati iekļaujas Vispārējās tiesas veiktajā vērtējumā par apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentāciju pirmajā instancē saistībā ar šaubām, kādām Komisijai vajadzēja būt attiecībā uz to, vai ir ievērots Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanu 71. punktā paredzētais termiņš, kas īsāks par 10 gadiem,

sākot no *Tarom* pārstrukturēšanas atbalsta piešķiršanas. Apelācijas sūdzības iesniedzēja konkrētāk norādīja, ka šis atbalsts esot grozīts, īpaši tādēļ, lai *Tarom* parādsaistības, kas radušās no Rumānijas valsts veiktajiem maksājumiem, piemērojot aizdevumu garantijas, tiktu pārvērstas kapitalizācijā šīs valsts labā.

- 83 Šajā kontekstā Vispārējā tiesa, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 88. punktā konstatēja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja neapstrīd Komisijas apgalvojumu, ka aizdevumu garantiju, kas piešķirtas minētā atbalsta ietvaros, izmantošanas nosacījumi, kā arī parādsaistību, kuras radušās no Rumānijas valsts veiktajiem maksājumiem, piemērojot šīs garantijas, kapitalizācija bija paredzēta dažādos lēmumos un rīkojumos, kas pieņemti laikā no 1997. līdz 2003. gadam, tātad pat pirms Rumānijas pievienošanās Savienībai.
- 84 Otrkārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 89. punktā precizēja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja šajā ziņā vienīgi norādīja, ka Komisijai esot bijis jāpārlicinās, ka garantijas ir izmantotas saskaņā ar nosacījumiem, par kuriem sākotnēji bija panākta vienošanās, tās piešķirot, bet tā nesniedza nevienu pierādījumu vai norādi, atbilstoši kurai šie nosacījumi būtu grozīti šo dažādo garantiju īstenošanas laikposmā.
- 85 Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu attiecībā uz pierādīšanas pienākuma sadali.
- 86 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 43. punktā atgādinātās judikatūras, uz kuru Vispārējā tiesa atsaucas minētā sprieduma 89. punktā, tādi pierādījumi šaubu esamībai par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, kas jāmeklē gan apstākļos, kādos tika pieņemts lēmums necelt iebildumus, gan šī lēmuma saturā, ir jāiesniedz personai, kas lūdz atcelt šo lēmumu, pamatojoties uz konsekvētu netiešo pierādījumu kopumu (spriedums, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 40. punkts).
- 87 Šajā ziņā, pretēji tam, ko šķietami ierosina *Wizz Air*, šāda pierādīšanas pienākuma sadale nevar atšķirties atkarībā no aplūkotā atbalsta veida un tā attiecas it īpaši uz glābšanas vai pārstrukturēšanas atbalstu, kādi ir aplūkotie pasākumi.
- 88 No tā izriet, ka sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par septīto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 89 Septītajā pamatā *Wizz Air* norāda uz tiesību kļūdu, jo Vispārējā tiesa nav izvērtējusi prasības pirmajā instancē trešo pamatu, ciktāl tas attiecas uz procesuālo tiesību pārkāpumu atbilstoši LESD 108. panta 2. punktam un nopietnu grūtību pastāvēšanu, kas attaisno formālas izmeklēšanas procedūras sākšanu.
- 90 Šajā ziņā, pirmkārt, lai gan *Wizz Air* apgalvoja, ka trūkumi, kuri identificēti pirmajā un otrajā pamatā, pierāda tādu nopietnu grūtību esamību, kas prasa sākt formālu izmeklēšanas procedūru, Vispārējā tiesa neesot pārbaudījusi šos pamatus vērtējuma pēc būtības gaismā, proti, ņemot vērā acīmredzamas kļūdas vērtējumā vai tiesību kļūdas esamību.

- 91 *Wizz Air* uzskata, ka tās prasības trešajam pamatam kā vienīgajam pamatam, kurš attiecas uz tās procesuālo tiesību aizsardzību, ir autonomš saturs, salīdzinot ar diviem pirmajiem prasības pamatiem, ņemot vērā, ka izvērtēšanas kritērijs atšķiras, pierādot nopietnu grūtību esamību, kam esot bijis jāizraisa formālas izmeklēšanas procedūras sākšana.
- 92 Otrkārt, Vispārējā tiesa nevarot prezumēt, ka, tā kā tā bija izvērtējusi pirmos divus prasības pamatus, tās trešajam pamatam ir atņemts norādītais mērķis. Visos pārsūdzētā sprieduma punktos, kuros Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas pieļautas acīmredzamas kļūdas vērtējumā esamību, nopietnu grūtību esamība tomēr varot tikt pierādīta, pamatojoties tostarp uz izlaidumiem un nepilnībām strīdīgā lēmuma argumentācijā.
- 93 Komisija uzskata, ka septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 94 Jāatgādina, ka tad, ja prasītājs lūdz atcelt Komisijas lēmumu necelt iebildumus par valsts atbalstu, tas galvenokārt apstrīd, ka šis lēmums par attiecīgo atbalstu ticis pieņemts, šai iestādei nesākot formālo izmeklēšanas procedūru, tādējādi pārkāpjot tā procesuālās tiesības. Lai tiktu apmierināta prasītāja prasība atcelt tiesību aktu, tas var izvirzīt jebkādu pamatu, lai pierādītu, ka Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus paziņotā pasākuma iepriekšējās izskatīšanas posmā, bija jārodas šaubām par tā saderību ar iekšējo tirgu. Šādu argumentu izmantošanas dēļ tomēr nevar tikt nedz grozīts prasības priekšmets, nedz mainīti tās pieņemamības nosacījumi. Gluži otrādi – tas, ka pastāv šaubas par šo saderību, ir tieši tas pierādījums, kas jāiesniedz, lai pierādītu, ka Komisijai bija jāsaik LESD 108. panta 2. punktā, kā arī Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD] 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 6. panta 1. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/*Kronoply* un *Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 59. punkts, kā arī minētā judikatūra).
- 95 Lūguma atcelt lēmumu necelt iebildumus iesniedzējam ir jāpierāda, ka pastāvēja šaubas par atbalsta pasākuma saderību ar esošo iekšējo tirgu un līdz ar to Komisijai bija jāsaik LESD 108. panta 2. punktā norādītā formālā izmeklēšanas procedūra. Šāds pierādījums ir jāmeklē gan šī lēmuma pieņemšanas apstākļos, gan tā saturā, pamatojoties uz saskanīgu netiešu pierādījumu kopumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 40. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 96 Izvērtējuma, kuru Komisija veikusi iepriekšējās izskatīšanas procedūras laikā, nepietiekamais vai nepilnīgais raksturs ir netiešs pierādījums tam, ka šai iestādei ir nopietnas grūtības, lai izvērtētu paziņotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, un to dēļ tai bija jāsaik formālā izmeklēšanas procedūra (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 41. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 97 Šajā gadījumā jākonstatē, kā Vispārējā tiesa iesākumā pārsūdzētā sprieduma 26. punktā norādīja, ka *Wizz Air* trešais prasības pamats pirmajā instancē tieši attiecas uz tās procesuālo tiesību pārkāpumu atbilstoši LESD 108. panta 2. punktam, ciktāl Komisijai nācās sastapties ar nopietnām grūtībām, lai izvērtētu aplūkotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu.
- 98 Tomēr, kā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja pārsūdzētā sprieduma 28. punktā, šādu grūtību pastāvēšanu var konstatēt tostarp Komisijas vērtējumos, un principā to var konstatēt ar pamatiem vai argumentiem, kurus prasītājs ir izvirzījis, lai apstrīdētu lēmuma necelt iebildumus

pamatotību, pat ja šo pamatu vai argumentu pārbaudē netiek secināts, ka Komisijas veiktais vērtējums pēc būtības ir kļūdaini fakti vai juridiskā ziņā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 2. aprīlis, *Bouygues un Bouygues Télécom*/Komisija, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 63. un 66. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 99 Šajā ziņā no *Wizz Air* prasības pirmajā instancē izriet, ka šīs prasības trešā pamata atbalstam apelācijas sūdzības iesniedzēja būtībā atsaucas uz minētās prasības pirmo un otro pamatu, apgalvojot, ka šajos pamatos identificētās nepilnības un kļūdas pierādot nopietnu grūtību esamību, kam esot jāpamato formālas izmeklēšanas procedūras sākšana, un šīs nepilnības vai grūtības ietekmējot Komisijas vērtējumu, ņemot vērā Pamatnostādņu par valsts atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai 43. un 44. punktu un principu “vienreiz un pēdējoreiz”.
- 100 No pārsūdzētā sprieduma, it īpaši tā 75. un 109. punkta interpretācijas izriet, ka Vispārējā tiesa patiešām izvērtēja šos iebildumus tādu nopietnu grūtību esamības gaismā, kurām būtu vajadzējis likt Komisijai šaubīties par aplūkotā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu un sākt formālu izmeklēšanas procedūru.
- 101 No iepriekš minētā izriet, ka septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.
- 102 Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem pamatiem nav ticis apmierināts, apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 103 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 104 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz tā 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējai spriedums ir nelabvēlīgs un tā kā Komisija ir prasījusi piespriež tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, tai ir jāpiespriež atlīdzināt visus šīs apelācijas tiesvedības izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *Wizz Air Hungary Légitársaság Zrt. (Wizz Air Hungary Zrt.)* sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]